

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Arbetsmiljöverkets regelförenklingsarbete

1. Inledning

Enligt regeringsbeslut den 6 augusti 2009 ska Arbetsmiljöverket lämna en redovisning av sitt underlag till en uppdatering av regeringens handlingsplan för regelförenkling. Redovisningen ska lämnas in senast den 21 december 2009.

Sammanfattningsvis kan sägas att arbetet med regelförenkling fortsätter enligt de planer som redovisades till Arbetsmarknadsdepartementet den 19 oktober 2007. Dessutom redovisas nya åtgärder som tillkommit sedan handlingsplanen och sedan redovisningen den 16 december 2008.

Under perioden 2007-2009 har

- förbättringar av regelstrukturen genomförts i samarbete med arbetsmarknadens parter,
- de administrativa kostnaderna för företagen minskat med drygt 100 miljoner kronor,
- 26 föreskrifter, allmänna råd, meddelanden och anvisningar upphävts och
- en svarstjänst inrättats.

1.1 Beskrivning av Arbetsmiljöverkets ansvarsområde

Arbetsmiljöverket är ansvarig förvaltningsmyndighet för arbetsmiljö- och arbetstidsfrågor, med undantag för frågor som rör fartygsarbete. Verket har särskilt till uppgift att meddela föreskrifter och allmänna råd med stöd av arbetsmiljö- och arbetstidslagstiftningen och enligt förordningen om innesluten användning av genetiskt modifierade organismer, förordningen om växtskyddsmedel och förordningen om biocidprodukter. Arbetsmiljöverket har också att utöva tillsyn över efterlevnaden av ovanstående lagar och

förordningar, att utarbeta och sprida information inom arbetsmiljöområdet och att ansvara för offentlig arbetsmiljöstatistik.

I arbetsmiljöverkets instruktion påpekas särskilt att Arbetsmiljöverket ska samråda med arbetsmarknadens parter innan myndigheten beslutar föreskrifter.

1.2 Mätningar av de administrativa kostnaderna

Nuteks mätningar av de administrativa kostnaderna för arbetsmiljöområdet finns redovisade i rapporten Näringslivets administrativa kostnader på arbetsrättsområdet, R 2006:03. Resultatet av mätningarna finns tillgängligt i Nuteks mätdatabas Malin. Utgångspunkt för mätningarna är de administrativa kostnaderna den 1 juli 2004, som uppdaterats till den 31 december 2006.

Arbetsmiljöverket har bistått Nutek och Tillväxtverket med att ta fram uppgifter om under år 2007 och 2008 genomförda förändringar i föreskrifter och allmänna råd som påverkar de administrativa kostnaderna för företag. Arbetsmiljöverket har också deltagit i kvalitetssäkring av innehållet i uppdateringsrapporterna, Näringslivets administrativa kostnader för arbetsrättsområdet, Uppdatering 2007, R 2008:34 och Uppdatering 2008, Rapport 0022.

Av uppdateringsrapporten för 2008 framgår att de administrativa kostnaderna på arbetsmiljöområdet under året minskat med ca 126 miljoner kronor, vilket motsvarar ca 2 procent av de totala administrativa kostnaderna på det arbetsrättsliga området. Minskningen hör främst samman med att kravet i föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete på en årlig sammanställning av ohälsa, olycksfall och allvarliga tillbud har tagits bort. Denna ändring motsvarar en minskning av de administrativa kostnaderna med ca 125 miljoner kronor.

Ändringen av föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete genomfördes helt i enlighet med de planer som redovisades i oktober 2007. Syftet var att välja sådana åtgärder som hade en avsevärd påverkan på de administrativa kostnaderna och som kunde genomföras under den korta tid som stod till buds.

Under perioden 2006 – 2008 har de administrativa kostnaderna minskat med drygt 100 miljoner kronor.

Under 2007 gjordes mätningar av produktområdet, vilka resulterade i rapporten Näringslivets administrativa kostnader för produktområdet, R 2008:03. Även här bistod Arbetsmiljöverket Nutek med uppgifter om aktuella föreskrifter och kvalitetssäkring av rapportens innehåll.

Mätningarna på produktområdet uppdaterades med avseende på ändringar under 2008, rapport 0019. Ändringar i Arbetsmiljöverkets föreskrifter påverkade inte de administrativa kostnaderna för företagen.

2. Utvecklingen av Arbetsmiljöverkets regelförenklingsarbete under mandatperioden

Arbetsmiljöverket har i många år arbetat systematiskt med att minska antalet regler och förtydliga regelstrukturen. Under perioden 1997-2007 har antalet författningar nästan halverats och antalet paragrafer minskat till en tredjedel.

Med anledning av regeringens uppdrag i regleringsbrevet för år 2007 gjordes en handlingsplan för Arbetsmiljöverkets regelförenklingsarbete under mandatperioden. Två typer av åtgärder redovisades: Åtgärder som minskar de administrativa kostnaderna och Åtgärder som innebär en förändring i företagens vardag.

Arbetsmiljöverket har arbetat enligt handlingsplanen med minskning av de administrativa kostnaderna genom revideringar, sammanslagningar och upphävanden av föreskrifter. För att förändra företagets vardag har en översyn av regelstrukturen gjorts och finns nu tillgänglig på Arbetsmiljöverkets webbplats www.av.se. Föreskriftsarbetet har effektiviserats och kvalitetssäkrats genom nya interna föreskrifter för föreskriftsarbetet, en handbok som förtydligar de interna föreskrifterna och en grafisk processbeskrivning.

Som nämndes i rapporten den 16 december 2008, dnr RES 2008/28248, arbetar Arbetsmiljöverket enligt det strategiska målet "Det är lätt att hitta och förstå våra regler". För att nå målet under de närmaste åren kommer Arbetsmiljöverket att arbeta med följande strategiska aktiviteter:

- Ta fram kriterier för vad som gör regler tydliga och lätta att förstå,
- Ta fram en regelstruktur och ett webbaserat, interaktivt verktyg som gör det lätt för olika målgrupper att hitta bland reglerna och
- Utreda hur vi bättre kan paketera information för att nå våra intressentgrupper (och hur detta ska finansieras).

Se vidare i avsnitt 4.

3. Samråd med näringslivet

3.1 Genomförda samråd

I arbetet med den strategiska aktiviteten "ta fram en regelstruktur och ett webbaserat, interaktivt verktyg som gör det lätt för olika målgrupper att hitta bland reglerna" har flera möten med arbetsmarknadens parter hållits under år 2009. I arbetet medverkar en grupp som består av representanter för parternas huvudorganisationer. Förutom möten med denna grupp, den 4 februari, den 15 april och den 8 september, har arbetsmöten hållits med representanter för utvalda pilotbranscher.

Regeringsuppdraget om en handlingsplan för regelförenkling redovisades för parterna den 8 september. Parterna erbjöds då att lämna in nya förslag och synpunkter. Vid nästa möte med parterna den 14 oktober redogjorde Arbetsmiljöverket för hur de omfattande förslag som parternas lämnade in under år 2007 hade hanterats. Redogörelsen följdes av en livlig diskussion.

Inför samrådet med arbetsmarknadens parter den 11 november hade ett utkast till redovisning av regeringsuppdraget skickats ut i förväg. Förslag till ändringar i dokumentet föreslogs. Efter diskussioner under mötet infördes de begärda ändringarna i dokumentet.

3.2 Inriktningen på förenklingsförslagen från näringslivet

Under 2007 lämnade parterna in omfattande förslag på regelförenkling till regeringen. Bland förslagen på arbetsmiljöområdet kunde två huvudområden identifieras: Regelstrukturen och föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete.

Regelstrukturen

LO och Svenskt Näringsliv föreslog redan år 2005 i en gemensam skrivelse att parterna och Arbetsmiljöverket gemensamt skulle arbeta med att utveckla regelstrukturen och begripligheten i föreskrifterna. Förslaget vidareutvecklades i diskussioner med Arbetsmiljöverket och genom en ny partsgemensam skrivelse år 2006. Flera parter anslöt sig till synsättet genom skrivelser år 2007.

Parterna föreslog en ny, förenklad struktur för Arbetsmiljöverkets föreskrifter med föreskriften om systematiskt arbetsmiljöarbete som grund. Syftet var att utarbeta en struktur som skulle vara lättöverskådlig för såväl arbetsgivare som skyddsombud. En bättre harmonisering med EU:s regelverk önskades också liksom en förstärkt trepartssamverkan. Flera organisationer ansåg att föreskrifterna kan vara svårbegripliga och förespråkar tydliga och enkla regler.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Svenskt Näringsliv, Företagarna, Svensk Handel och Sveriges hotell- och restaurangföretagare föreslog att kraven på skriftlig dokumentation skulle tas bort i möjligaste mån, särskilt för småföretag. Vissa arbetsgivarorganisationer ansåg att kravet på skriftliga instruktioner för yrkesutbildad personal är onödigt.

Övrigt

Teknikföretagen och LO framhåller att effektiv marknadskontroll är central för att garantera rättvisa konkurrensförhållanden och för marknadens förtroende för systemet för produktreglering. Enligt Teknikföretagen är marknadskontrollen således grundläggande för övervakningen av att lagstiftningen efterlevs och därmed för konkurrensneutraliteten. Om den inte fungerar effektivt skadas de aktörer som uppfyller lagstiftningen medan de som inte följer lagens krav gynnas. Marknadskontroll är därför en viktig del av regelförbättringen.

Svenskt Näringsliv lämnade också kommentarer och förslag beträffande enskilda föreskrifter.

Svenskt Näringsliv och LO föreslog enklare tillgång till standarder så att företagen kan komma ifrån dyra kostnader för inköp av dessa.

Inkomna synpunkter under 2009

Under 2009 framförde Arbetsgivarverket att det arbete med regelförenkling som bedrivs på Arbetsmiljöverket är bra, angeläget och bör fortsätta. Det finns en fortfarande sakföreskrifter och branschföreskrifter som skulle kunna utgå eller integreras i andra föreskrifter.

Enligt Arbetsgivarverkets mening är det pågående arbetet med den pedagogiska strukturen för arbetsmiljöregler ett viktigt initiativ för att göra reglerna mer översiktliga. Arbetsgivarverket anser även att det är viktigt med en översyn och tydliggörande beträffande straffsanktionerade regler.

Sveriges Kommuner och Landsting ställde sig bakom Arbetsgivarverkets synpunkter och tryckte på behovet av samrådsmöten under föreskriftsarbetet. Sveriges Kommuner och Landsting föreslog också att närliggande föreskrifter revideras samtidigt, t.ex. en övergripande föreskrift och detaljföreskrifter.

Parterna är överens om att hänvisning till standarder bör undvikas.

3.3 Uppföljning och återkoppling till näringslivet på lämnade förenklingsförslag

Regelstrukturen

Arbetsmiljöverket beslutade under 2008 om att genomföra bl.a. den strategiska aktiviteten "Ta fram en regelstruktur och ett webbaserat, interaktivt verktyg som gör det lätt för olika målgrupper att hitta bland reglerna ". Under 2008 diskuterades förslag till regelstruktur med parterna vid flera tillfällen. Regelstrukturen fastställdes vid ett möte med parterna den 4 februari 2009.

Den beslutade regelstrukturen presenteras på Arbetsmiljöverkets webbplats, www.av.se, dels som en utskriftsvänlig, översiktlig PDF-fil och dels som s.k. rullgardiner. Under rubrikerna i rullgardinerna presenteras föreskrifterna i nummerordning och länkas direkt till föreskriften.

En grupp av föreskrifter har föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete som grund och delas in i nio undergrupper:

- Användning av arbetsutrustning
- Arbetsplatsens utformning
- Typ av arbete
- Kemiska arbetsmiljörisker
- Fysikaliska arbetsmiljörisker
- Organisatoriska, psykologiska och sociala arbetsmiljörisker
- Mikrobiologiska arbetsmiljörisker
- Ergonomiska arbetsmiljörisker
- Individinriktade föreskrifter

En annan, mindre, grupp av föreskrifter behandlar regler för produkter och är baserade på EU:s inre marknadsregler.

Arbete med upphävande eller sammanslagning pågår redan för många av de föreskrifter som nämns i de inkomna skrivelserna.

Regler som är tydliga och lätta att förstå

Under de senaste åren har Arbetsmiljöverket gjort olika insatser för att göra reglerna tydliga och lätta att förstå. I verkets interna handbok finns ett avsnitt om formulering av texterna, som bl.a. poängterar begripligheten ur en språklig synvinkel. Här hänvisas till Språkrådet och till Klarspråk. Regelmässigt deltar numera en extern språkgranskare i föreskriftsarbetet.

Arbetsmiljöverket fortsätter att arbeta för att föreskrifterna ska bli lätta att förstå och tillämpa bl.a. genom den strategiska aktiviteten "Ta fram kriterier för vad som gör regler tydliga och lätta att förstå". Aktiviteten kommer att genomföras huvudsakligen under år 2010.

En svårighet med förståelsen av Arbetsmiljöverkets föreskrifter är att de riktar sig mot många olika typer av målgrupper t.ex. arbetsgivare, skyddsombud, arbetstagare, byggherrar, projektörer och inspektörer. Samtidigt ska de vara juridiskt och innehållsmässigt korrekta.

Projektet inriktas i första delen främst till att kartlägga problemen med förståelse och tolkning i samarbete med arbetsmarknadens parter, enskilda arbetsgivare och arbetstagare samt representanter för andra aktörer.

Trepartssamverkan

Trepartssamverkan på arbetsmiljöområdet har en lång tradition. Enligt Arbetsmiljöverkets uppfattning är denna samverkan oerhört värdefull och bidrar till en högre kvalitet på föreskrifterna och förankring av förslagen redan under arbetets gång.

Under året har rutinerna för samrådet förtydligats.

Föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete

Arbetsmiljöverket påpekar att föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) genomför EG:s direktiv 89/391/EEG om åtgärder för att främja förbättringar av arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbetet, Ramdirektivet. Beträffande SAM finns i vissa fall möjlighet att göra undantag för småföretag. Den administrativa kostnaden beroende på skriftlig dokumentation bör vägas mot de skyddseffekter som ett systematiskt arbetsmiljöarbete innebär för småföretagen. Detta har särskilt påpekats av arbetstagarorganisationerna, som menar att utnyttjande av möjligheten att undanta småföretag leder till mycket mer än regelförenkling. En svårighet är också att komma fram till en definition på småföretag, som är acceptabel för svenska förhållanden.

För vissa delmoment i det systematiska arbetsmiljöarbetet, framför allt riskbedömning, finns detaljkrav och förtydliganden i EG-direktiv och dessa måste genomföras i svensk lagstiftning.

För att i möjligaste mån tillgodose önskemålet om minskning av de administrativa kostnaderna har Arbetsmiljöverket under 2008 upphävt kravet på skriftlig sammanställning av ohälsa, olycksfall och allvarliga tillbud som inträffat i arbetet enligt 9 § i föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete.

Beträffande ytterligare ändringar av föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete avvaktar Arbetsmiljöverket diskussioner inom EU om ändringar av Ramdirektivet.

4. Redovisning av åtgärder

Enligt anvisningar till mallen för redovisning av underlaget ska de förenklingsförslag som Arbetsmiljöverket bedömer vara viktigast markeras med gul färgöverstrykning.

Arbetsmiljöverket har bedömt att följande förenklingsförslag är viktigast:

- Översyn av regelstrukturen
- Tydliga regler
- Revidering av föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete
- Inrättande av en svarstjänst
- Upphävande och sammanslagningar av föreskrifter

4.1 Nya åtgärder som tillkommit sedan handlingsplanen 2008/09

4.1.1 Åtgärder som minskar de administrativa kostnaderna

Upphävande av föreskrifterna (AFS 1983:18) om värme i taxibilar och (AFS 1989:10) om värme i bilhytter

Syfte: Minska antalet regler

Beskrivning: Den 17 november 2009 beslutades att föreskrifterna om värme i taxibilar och om värme i bilhytter upphävs den 1 januari 2010 respektive den 1 maj 2010.

Hur åtgärden påverkar företagens administrativa kostnader: En minskning av antalet regler innebär att det blir färre regler för företagen att hålla reda på och därmed en viss minskning av tidsåtgången.

Förväntade effekter i övrigt för företagen samt övriga effekter: Ohälsa och olycksfall kan förhindras genom tillämpning av befintliga arbetsmiljöföreskrifter.

Tidplan: Föreskrifterna upphävs den 1 januari 2010 respektive den 1 maj 2010.

4.1.2 Övriga åtgärder som innebär en förändring i företagets vardag

Talande webbplats

Syfte: Öka tillgängligheten för Arbetsmiljöverkets webbplats, www.av.se

Beskrivning: Det mesta av innehållet på webbplatsen läses på begäran upp för användaren.

Förväntade effekter i övrigt för företagen samt övriga effekter: Synsvaga personer, personer med dyslexi eller personer med svenska som andraspråk vid företagen kan ha nytta av en talande webbplats.

Tidplan: Funktionen infördes under 2009.

4.2 Åtgärder som pågår eller planeras att genomföras efter 2010

4.2.1 Åtgärder som minskar de administrativa kostnaderna

Sammanslagning av föreskrifter om farlig atmosfär

Syfte: Förbättra regelstrukturen, minska antalet regler

Beskrivning: Föreskrifterna om arbeten på fartyg, avloppsanläggningar och manhål på vissa behållare samt de allmänna råden om arbete i slutet utrymme slås samman.

Hur åtgärden påverkar företagens administrativa kostnader: Administrativa kostnader för företagen har uppmätts för föreskrifterna om arbeten på fartyg. Dessa kostnader beräknas minska med högst 200 000 kronor.

Förväntade effekter i övrigt för företagen samt övriga effekter: Förenkling av företagets vardag genom att en stor del av de tillämpliga reglerna samlas i en författning.

Tidplan: De sammanslagna föreskrifterna beräknas beslutas under 2011.

Sammanslagning av föreskrifter om ergonomi

Syfte: Förbättra regelstrukturen, minska antalet regler

Beskrivning: Föreskrifterna om belastningsergonomi, manuell hantering och bildskärmsarbete slås samman.

Hur åtgärden påverkar företagens administrativa kostnader: En minskning av antalet regler innebär att det blir färre regler för företagen att hålla reda på och därmed en viss minskning av tidsåtgången.

Förväntade effekter i övrigt för företagen samt övriga effekter: Förenkling av företagets vardag genom att en stor del av de tillämpliga reglerna samlas i en författning.

Tidplan: Beslut om de sammanslagna föreskrifterna är beroende av tidpunkten för genomförande av det planerade sammanslagna direktivet om manuell hantering och bildskärmsarbete.

4.3 Åtgärder som genomförts 2010 eller som pågår eller planeras att genomföras under 2010

4.3.1 Åtgärder som minskar de administrativa kostnaderna

Sammanslagning av kemiföreskrifter

Syfte: Förbättra regelstrukturen, minska antalet regler

Beskrivning: Föreskrifterna om laboratoriearbete med kemikalier, bly, oljor, motorbränslen samt smältsvetsning och termisk skärning slås samman med föreskrifterna om kemiska arbetsmiljörisiker.

Hur åtgärden påverkar företagens administrativa kostnader: Minskning av företagens administrativa kostnader med upp till 40 miljoner kronor

Förväntade effekter i övrigt för företagen samt övriga effekter: Förenkling av företagens vardag genom att en stor del av de tillämpliga reglerna samlas i en författning.

Tidplan: De sammanslagna föreskrifterna beräknas beslutas under 2010.

Upphävande av föreskrifterna (AFS1985:18) om frisörarbete

Syfte: Minska den administrativa kostnaden för företagen

Beskrivning: Föreskrifterna om frisörarbete upphävs.

Hur åtgärden påverkar företagens administrativa kostnader: Företagens administrativa kostnader minskar med 1,1 miljoner kronor.

Förväntade effekter i övrigt för företagen samt övriga effekter: Riskerna med frisörarbete kan hanteras enligt andra föreskrifter.

Tidplan: Föreskrifterna upphävs under 2010.

4.3.2 Övriga åtgärder som innebär en förändring i företagets vardag

Översyn av regelstrukturen

Syfte: Det ska vara lätt att hitta och förstå Arbetsmiljöverkets regler (Strategiskt mål för Arbetsmiljöverket 2009-2011)

Beskrivning: Ta fram en regelstruktur och ett webbaserat, interaktivt verktyg som gör det lätt för olika målgrupper att hitta bland reglerna. Arbetet bedrivs i

samarbete med arbetsmarknadens parter. (Strategisk aktivitet vid Arbetsmiljöverket 2009-2010)

Hur åtgärden påverkar företagens administrativa kostnader: Avsikten är att det ska bli enklare att hitta de regler som gäller för verksamheten och att följa reglerna. Detta förenklar företagens vardag och minskar på sikt de administrativa kostnaderna för företagen.

Förväntade effekter i övrigt för företagen samt övriga effekter: Förbättrad efterlevnad av reglerna.

Tidplan: Regelstrukturen är beslutad och publicerad. Se avsnitt 3.3. Arbetet med det webbaserade verktyget pågår och beräknas slutföras i december 2010.

Den nya regelstrukturen har utvecklats i samarbete med arbetsmarknadens parter och beskrivs närmare i avsnitt 3.3.

Tydliga regler

Syfte: Det ska vara lätt att hitta och förstå Arbetsmiljöverkets regler. (Strategiskt mål för Arbetsmiljöverket 2009-2011)

Beskrivning: Ta fram kriterier för vad som gör regler tydliga och lätta att förstå. Aktiviteten gäller både språkliga aspekter och tolkningsbarhet. (Strategisk aktivitet vid Arbetsmiljöverket 2009-2010)

Hur åtgärden påverkar företagens administrativa kostnader: Avsikten är att det ska bli enklare att förstå och följa reglerna, vilket förenklar företagens vardag och på sikt minskar de administrativa kostnaderna för företagen.

Förväntade effekter i övrigt för företagen samt övriga effekter: Förbättrad efterlevnad av reglerna.

Tidplan: Arbetet genomförs under 2010.

Förbättrad information om reglerna

Syfte: Det ska vara lätt att hitta och förstå Arbetsmiljöverkets regler. (Strategiskt mål för Arbetsmiljöverket 2009-2011)

Beskrivning: Utredda hur vi bättre kan paketera information för att nå våra intressentgrupper (Strategisk aktivitet vid Arbetsmiljöverket 2009-2010)

Hur åtgärden påverkar företagens administrativa kostnader: Företagens administrativa kostnader påverkas indirekt genom att informationen om arbetsmiljöfrågor blir mer tillgänglig.

Förväntade effekter i övrigt för företagen samt övriga effekter: Genom involvering av dem som använder Arbetsmiljöverkets information kommer denna att bli mer målgruppsanpassad både beträffande innehåll och utformning. Detta kan underlätta efterlevnaden av reglerna.

Tidplan: En handlingsplan för utveckling av Arbetsmiljöverkets webbplats, www.av.se, beräknas bli klar under första halvåret 2010.

4.4 Åtgärder som genomförts fram till och med 2009

4.4.1 Åtgärder som minskar de administrativa kostnaderna

Revidering av föreskrifterna (AFS 2001:1) om systematiskt arbetsmiljöarbete

Syfte: Förenkla kraven på dokumentation.

Beskrivning: Upphåva kravet på skriftlig sammanställning av ohälsa, olycksfall och allvarliga tillbud som inträffat i arbetet, 9 § föreskriften om systematiskt arbetsmiljöarbete. Ändringen trädde ikraft den 1 november 2008, AFS 2008:15

Hur åtgärden påverkar företagens administrativa kostnader: Minskning av företagens administrativa kostnader med 126 miljoner kronor/år.

Förväntade effekter i övrigt för företagen samt övriga effekter: Syftet med sammanställningen enligt 9 § var att underlätta bedömningen av risker i arbetet, så att nya skador och tillbud kunde förhindras. Enligt den konsekvensutredning som utarbetats i samband med föreskriftsarbetet bedöms detta kunna uppnås genom att sjukfrånvaron redovisas enligt årsredovisningslagen och genom att arbetsskada anmäls enligt lagen om arbetsskadeförsäkring.

Den skriftliga sammanställningen i 9 § innebar krav som gick utöver EU:s krav, eftersom möjligheten till undantag för småföretag inte utnyttjats. Genom den föreslagna ändringen anpassas reglerna till EU:s miniminivå.

Den möjlighet till överblick över personalens hälsa och de eventuella olyckor och tillbud som sker, vilket regeln enligt 9 § syftade till, kommer även fortsättningsvis att finnas kvar vid småföretagen.

Upphävande och sammanslagningar av föreskrifter under 2007 och 2008

Syfte: Minska den administrativa kostnaden för företagen. Förbättra regelstrukturen, minska antalet regler.

Beskrivning: Under år 2007 uppnåddes en enklare struktur bland föreskrifterna på maskinområdet genom upphävanden och sammanslagningar. 19 gamla föreskrifter, anvisningar och meddelanden ersattes av fyra nya föreskrifter.

Under år 2008 upphävdes föreskrifterna om sprutmålning, oorganisk ytbehandling, trämjöl, restauranger och andra storhushåll samt växlingsarbete.

Hur åtgärden påverkar företagens administrativa kostnader: Företagens administrativa kostnader minskade med drygt 7 miljoner kronor.

Förväntade effekter i övrigt för företagen samt övriga effekter: Förenkling av företagets vardag genom färre regler.

Upphävande av föreskrifterna (AFS 1986:19) om förskola och fritidshem

Syfte: Minska antalet regler

Beskrivning: Den 30 september 2008 beslutades att föreskrifterna om förskola och fritidshem skulle upphävas den 1 januari 2009, AFS 2008:14

Hur åtgärden påverkar företagens administrativa kostnader: En minskning av antalet regler innebär att det blir färre regler för företagen att hålla reda på och därmed en viss minskning av tidsåtgången.

Förväntade effekter i övrigt för företagen samt övriga effekter: Ohälsa och olycksfall kan förhindras genom tillämpning av befintliga arbetsmiljöföreskrifter.

Tidplan: Föreskrifterna upphävdes den 1 januari 2009.

Upphävande av föreskrifterna (AFS 1992:19) om arbete i utgångskassa

Syfte: Minska antalet regler

Beskrivning: Den 10 februari 2009 beslutades att föreskrifterna om arbete i utgångskassa skulle upphävas den 1 juli 2009, AFS 2009:1.

Hur åtgärden påverkar företagens administrativa kostnader: En minskning av antalet regler innebär att det blir färre regler för företagen att hålla reda på och därmed en viss minskning av tidsåtgången.

Förväntade effekter i övrigt för företagen samt övriga effekter: Ohälsa och olycksfall kan förhindras genom tillämpning av befintliga arbetsmiljöföreskrifter.

Tidplan: Föreskrifterna upphävdes den 1 juli 2009.

Upphävande av de allmänna råden (AFS 1992:20) om arbete med flytgödsel

Syfte: Minska antalet regler

Beskrivning: De allmänna råden om arbete med flytgödsel har upphävts den 2 april 2009, AFS 2008:18.

Hur åtgärden påverkar företagens administrativa kostnader: En minskning av antalet regler innebär att det blir färre regler för företagen att hålla reda på och därmed en viss minskning av tidsåtgången.

Förväntade effekter i övrigt för företagen samt övriga effekter: Ohälsa och olycksfall kan förhindras genom tillämpning av befintliga arbetsmiljöföreskrifter.

Tidplan: De allmänna råden upphävdes den 2 april 2009.

4.4.2 Övriga åtgärder som innebär en förändring i företagens vardag

Inrättande av en svarstjänst

Syfte: Inrättande av en svarstjänst med uppdrag att effektivt, snabbt och med hög servicegrad besvara frågor via telefon, e-post eller brev.

Beskrivning: En försöksverksamhet med en svarstjänst har genomförts inom Arbetsmiljöverket. Den 1 september 2009 permanentades svarstjänstfunktionen som en egen enhet. Svarstjänsten ska vara en verksgemensam resurs, som tar hand om inkommande frågor från arbetsgivare, skyddsombud och allmänheten.

Förväntade effekter för företagen samt övriga effekter: Den kompetens verket besitter ska komma företagen tillgodo på ett ändamålsenligt, enhetligt och effektivt sätt. En annan viktig uppgift är att återföra kunskap till organisationen genom att informationen sparas i en kunskapsbank. Svarstjänsten kan dessutom bistå med omvärldsbevakningen, så att händelser och trender på arbetsplatserna kan bli kända och åtgärder vidtas.

Revidering av Arbetsmiljöverkets interna föreskrifter om hur föreskriftsarbete ska bedrivas

Syfte: Effektivisering och kvalitetssäkring av AV:s föreskriftsarbete

Beskrivning: Föreskrifter för utarbetande av Arbetsmiljöverkets externa författningar (AFS) beslutades av Arbetsmiljöverket i januari 2009.

Föreskrifterna har kompletterats med en handbok och en processbeskrivning. Utbildning av personalen har ägt rum.

Hur åtgärden påverkar företagens administrativa kostnader: Enligt de interna föreskrifterna skrivs konsekvensutredningen samtidigt som förslaget till föreskrifter. Konsekvensutredningen ska i fortsättningen innehålla en beräkning av eventuella administrativa kostnader.

Förväntade effekter i övrigt för företagen samt övriga effekter: Texterna i föreskrifter och allmänna råd är i ökad grad begripliga, välstrukturerade och tydligt mottagaranpassade.

5. Åtgärder på EU-området

5.1 Nya förslag på förenklingsåtgärder på EU-nivå som tillkommit sedan handlingsplanen 2008/09

Inga förslag har tillkommit sedan handlingsplanen 2008/09. De förslag till förenklingsåtgärder på EU-nivå som lämnades den 19 oktober 2007,

dnr GD 2006/56244, är fortfarande aktuella. I texten nämns att direktivet 90/270/EEG om arbete vid bildskärm behöver moderniseras. Arbete med detta pågår nu på EU-nivå. Se nedan, avsnitt 5.2.

5.2 Pågående eller planerade förenklingsåtgärder på EU-nivå

Direktiv på ergonomiområdet

Arbetsmiljöverket deltar i arbetet med sammanslagning av EG-direktiven 90/269/EEG om manuell hantering av laster och 90/270/EEG om arbete vid bildskärm. Genom sammanslagningen kan kraven på ergonomiområdet samordnas samtidigt som direktiven anpassas till den tekniska utvecklingen. Sammanslagningen kommer att medföra förenklingsåtgärder för företagen när det nya direktivet genomförs i den nationella lagstiftningen.

När det nya direktivet genomförs i svensk lagstiftning kommer tre föreskrifter att kunna sammanföras till en.

Direktiv om elektromagnetiska fält

EG-direktivet 2004/40/EC om yrkesmässig exponering för elektromagnetiska fält skulle ha genomförts i den nationella lagstiftningen den 30 april 2004, men ikraftträdandet sköts upp till den 30 april 2012. Den huvudsakliga anledningen var allvarliga invändningar från användare av MRI-utrustning (magnetkamera) vid, som menade att direktivets gränsvärden skulle förhindra användning av utrustningen i sjukvården.

För att förbereda ett initiativ från EU-kommissionen beträffande omformulering av direktivet anordnade Arbetsmiljöverket i samarbete med Umeå Universitet en konferens inom ramen för det svenska ordförandeskapet i EU.

Representanter för arbetsgivare, arbetstagare och regeringar i samtliga EU-länder bjöds in liksom branschorganisationer och arbetstagarorganisationer. Konferensen pågick i tre dagar och innehöll 36 föredrag av forskare, representanter för branschorganisationer, myndigheter och arbetstagarorganisationer. Presentationerna berörde direktivets samtliga områden.

Den nuvarande skrivningen av direktivet medför problem på i huvudsak fem områden, som identifierades under konferensen:

- Gränsvärden och insatsvärden
- Riskbedömningar, mätningar och beräkningar
- Vägledning för riskhantering

- Svårigheter (tekniska och ekonomiska) för små och medelstora företag
- Medicinska kontroller

I samband med konferensen utsågs en kommitté som har till uppgift att föreslå slutsatser från konferensen. Kommittén arbetar med förslag till förtydliganden och förenklingar av direktivet. Förslagen kommer att överlämnas till EU-kommissionen inför arbetet med revidering av direktivet.

Syftet med förslagen är att anpassa kraven så att det kan bli praktiskt möjligt att använda arbetsmetoder som kan innebära risk för exponering för elektromagnetiska fält utan att äventyra arbetstagarnas hälsa.

En mer praktisk anpassning av direktivets krav skulle kunna innebära en kraftig förenkling för företagen, särskilt för små och medelstora företag.

6. Förslag på lag- eller förordningsändringar

Arbetsmiljöverket vill återigen understryka betydelsen av tillgång till standarder. En fortsatt utveckling av lagstiftningen och med stöd av lagstiftningen utfärdade regler kommer sannolikt att innebära ökad hänvisning till standarder. Om Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd i ökad utsträckning kommer att hänvisa till standarder krävs att tillgängligheten av dessa ökar, både från ekonomisk, innehållslig och från språklig synpunkt. Risken finns annars att de administrativa kostnaderna för företagen ökar. Arbetsmarknadens parter och Arbetsmiljöverket är överens i denna fråga.

Genomförande av denna förändring bedöms kräva ändringar i lagar och/eller förordningar.

De som deltagit i beslutet

Yttrandet har avgetts av generaldirektören Sjöberg. I den slutliga handläggningen har även avdelningscheferna Callermo, Crona, Middelman, Nilsson, Olsson och Persson, och deltagit. Föredragande har varit Birgitta Melin.

Mikael Sjöberg

Birgitta Melin